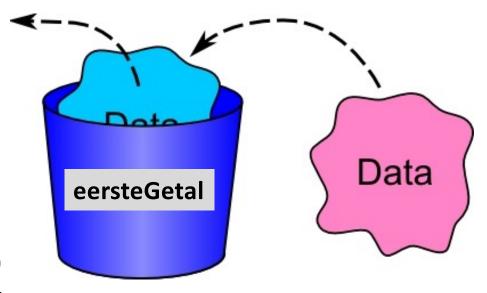
```
<body <?php bouy_cca
   <div id="fb-root"></div>
   <script>(function(d, s, id) {
     var js, fjs = d.getElementsByTagName(s)[0];
      if (d.getElementById(id)) return;
              "//connect.facebook.net/en_US/sdk.js#xfbml=1&version=v2.6&apple=ame
      js = d.createElement(s); js.id = id;
46
47
48
49
                       link screen-reader-text" href="#content"><?php esc_hu
 50
          id="page" class="site">
 51
 52
                      bject georiënteerd
 53
 54
  55
                          programmeren
  56
  57
  58
  59
                      <a href="#" id="
   60
                      <?php } ?>
   61
                      <a href="<?php echo esc_url( home_url() ) ?>">
                  <div class="logo pull-left">
   62
                          <img src="<?php echo $xpanel['logo']['url'] ?>">
   63
   64
    65
                   <div class="search-box hidden-xs hidden-sm pull-left ml-10">
    66
    67
                        <a href="<?php echo get_page_link($xpanel['submit-link']) ?>" class="header-submit-bin"
                       <?php get_search_form(); ?>
    68
                    <div class="submit-btn hidden-xs hidden-sm pull-left ml-10">
     69
     70
     71
     72
                    <div class="user-info pull-right mr-10">
     73
     74
                             is_user_logged_in() ) {
19-09-20245
                         <?php
      76
```


Wat zijn variabelen?

• Een <u>variabele</u> is een plek in het geheugen waar je een gegeven in kunt zetten. Deze plek geef je een naam in de programmeertaal die je gebruikt.

 Denk aan een bakje (=geheugenplek) met een etiket (=naam) erop, waar je een getal, tekst etc. (=gegeven) in kunt stoppen.

Variabelen en datatypen

 Javascript bepaalt tijdens het uitvoeren welk soort informatie in een variabele wordt bewaart. Dit heet het datatype

var i = 0;

number

var gameOver = true;

boolean

var startTekst = "Welkom bij de game";

Variabelen en datatypen

 Javascript bepaalt tijdens het uitvoeren welk soort informatie in een variabele wordt bewaart. Dit heet het datatype

```
je mag ook 'let' gebruiken in plaats
van 'var'. Dat is niet verplicht maar
kan je helpen bij het oplossen en
voorkomen van fouten
```

number

```
let gameOver = true;
```

boolean

```
let startTekst = "Welkom bij de game";
```

If-statement

 met 'if' kun je een programma code wel of niet laten uitvoeren, afhankelijk van de situatie

```
if (mouseX === 0) {
  println("muis zit helemaal links");
}
else {
  println("muis zit niet helemaal links");
}
```

• met 'if' kun je een programma code wel of niet laten uitvoeren, afhankelijk van de situatie

```
for (let teller=0; teller < 10; teller++) {
  println("teller is: " + teller);
}</pre>
```

• met 'if' kun je een programma code wel of niet laten uitvoeren, afhankelijk van de situatie

```
for (let teller=0; teller < 10; teller++) {
  println("teller is: " + teller);
}</pre>
```

 met 'if' kun je een programma code wel of niet laten uitvoeren, afhankelijk van de situatie

```
for (let teller=0; teller < 10; teller++) {
   println("teller is: " + teller);
}</pre>
```

Wat betekent dat ook alweer?

 met 'if' kun je een programma code wel of niet laten uitvoeren, afhankelijk van de situatie

```
for (let teller=0; teller < 10; teller++) {
  println("teller is: " + teller);
}</pre>
```

• Wat verschijnt er op het scherm?

• Naast 'for' is er in JavaScript nog een andere structuur waarmee je voor herhaling kunt zorgen. Welke?

• Naast 'for' is er in JavaScript nog een andere structuur waarmee je voor herhaling kunt zorgen. Welke?

while

 Naast 'for' is er in JavaScript nog een andere structuur waarmee je voor herhaling kunt zorgen. Welke?

```
let teller = 0;
while (teller < 10) {
  println("teller is: " + teller);
  teller++;
}</pre>
```

Arrays

Een <u>array</u> is een rij van variabelen in een programmeertaal.

• Het volgnummer in de rij (dit heet de index) wordt gebruikt om een losse variabele (dit heet een element van de array) aan te wijzen.

Arrays

Voorbeeld:

```
// maak array met strings en print elementen
let namen = ["achmed","bert","carla"];
print(namen[0]); // drukt de de naam achmed af
print(namen[1]); // drukt de de naam bert af
print(namen[2]); // drukt de de naam carla af
```

Arrays & herhaling is een krachtig duo

Voorbeeld:

```
// maak array met strings en print elementen
let namen = ["achmed","bert","carla","indy","oxana"];
for (let i=0; i<namen.length; i++) {
   print(namen[i]); // drukt de de naam op index i af
}</pre>
```

Wat is een functie?

- Een functie is een stuk programma met een door de programmeur gekozen naam.
- Een functie is een stuk programma dat je vaker kunt gebruiken.
- Een functie is een samenhangend stuk van een programma.
- Een functie is een stuk van een programma dat je later eenvoudig kunt aanpassen of uitbreiden.

Alle bovenstaande uitspraken zijn waar.

Teken gezicht

```
1  var x = 50;
2  ellipse(x, 100, 50, 50); //hoofd
3  ellipse(x-10, 90, 10, 10); //oog links
4  ellipse(x+10, 90, 10, 10); //oog rechts
5  ellipse(x, 110, 30, 10); // mond
6
7
```


Teken 2 gezichten

```
1  var x = 50;
2  ellipse(x, 100, 50, 50); //hoofd
3  ellipse(x-10, 90, 10, 10); //oog links
4  ellipse(x+10, 90, 10, 10); //oog rechts
5  ellipse(x, 110, 30, 10); // mond
6
7  x = 110;
8  ellipse(x, 100, 50, 50); //hoofd
9  ellipse(x-10, 90, 10, 10); //oog links
10  ellipse(x+10, 90, 10, 10); //oog rechts
11  ellipse(x, 110, 30, 10); // mond
```


Teken 2 gezichten, zonder dubbele code

```
1 - var tekenSmiley = function(x) {
       ellipse(x, 100, 50, 50); //hoofd
       ellipse(x-10, 90, 10, 10); //oog links
       ellipse(x+10, 90, 10, 10); //oog rechts
       ellipse(x, 110, 30, 10); // mond
6
   };
                          Liever:
   tekenSmiley(50);
   tekenSmiley(110);
                          function tekenSmiley(x) {
10
                            ellipse(x, 100, 50, 50);
                            ellipse(x-10, 90, 10, 10);
                            ellipse(x+10, 90, 10, 10);
                            ellipse(x, 110, 30, 10);
                          }
```


Variabelen en datatypen

• Javascript bepaalt tijdens het uitvoeren welk soort informatie in een variabele wordt bewaart. Dit heet het datatype

```
var i = 0;
```

var game0ver = true;

- In je code heb je vaak stukjes informatie en / of functionaliteit die bij elkaar horen.
- bijvoorbeeld:
 - de x- en y- waarde van een bal, evt. met horizontale en verticale snelheden, samen met de code om de bal een stukje te verplaatsen.
 - evenzo van een kogel, auto, speler, enz enz
 - de positie, titel en grootte van een 'knop', met daarbij de code die uitgevoerd wordt als je op de knop klikt

- JavaScript kent daarvoor objecten.
- Verzameling van waarden met een label

19-09-2024 24

• Of bij een spelletje met een vallende appel

• En dan verderop:

```
appel.y = appel.y + appel.speed;
```

• Of, in het geval van onze simulator:

• En dan verderop:

```
appel.y = appel.y + appel.speed;
```

Wat te doen bij meerdere appels? appelA, appelB, appelC?

Nog beter: als naamloze objecten in een array

• De updatecode hoort eigenlijk ook bij het object. Dat doe je zo:

- Waarom 'this'?
- -> De code in update kan niet 'weten' dat het object beschikbaar is onder het label 'appel;

Wat is wat?

Probleempje...

```
var appels = [ \{ x: 300, \}
                  y: 600,
                  speedX: 2,
                  speedY: -3,
                 update() {
                    this.y = this.y + this.speed;
               },
                { x: 800,
                 y: 300,
                  speedX: -4,
                  speedY: 1,
                  update() {
                    this.y = this.y + this.speed;
               } // etcetera
             ];
```

```
for (var i=0; i<appels.length; i++) {
  appels[i].update()
}</pre>
```

Dubbele methoden

- Voor ieder object opnieuw de methodes schrijven is zonde van de tijd en opslagruimte.
- Waarom kunnen we geen objecten maken van eerder gemaakt ontwerp?
- Dat kan met de beschrijving van een klasse:

Beschrijf de class Appel

```
class Appel {
    x;
    y;
    speed;

    constructor(x, y, speed) {
        this.x = x;
        this.y = y;
        this.speed = speed
    }
}
```

Beschrijf de class Appel (met update-methode)

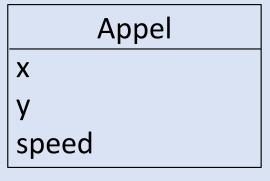
```
class Appel {
   х;
   у;
   speed;
   constructor(x, y, speed) {
      this.x = x;
      this.y = y;
      this.speed = speed;
  update() {
    this.y = this.y + this.speed;
```

Beschrijf de class Mens (nu met deel van update)

```
class Appel {
                   constructor wordt aangeroepen met 'new', zoals:
  х;
                   var appel = new Appel(50, 50, -7);
  у;
  speed;
   constructor(x, y, speed) {
     this.x = x;
     this.y = y;
     this.speed = speed;
  }
 update() {
   this.y = this.y + this.speed;
```

Object georiënteerd prog

Verschil tussen een class en objecten van die class:

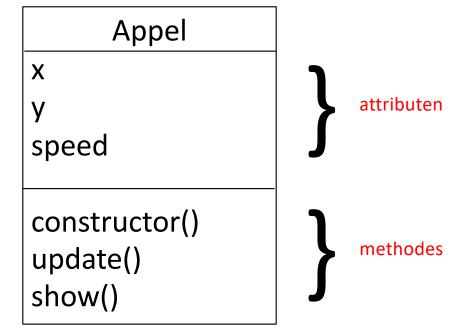

Hoe definieer ik een class?

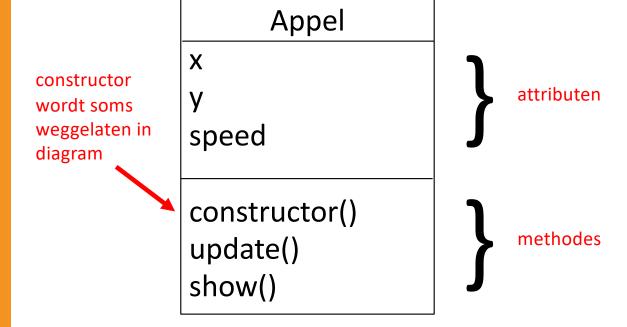
```
class <Naam van de class> {
  attribuut1;
  attribuut2;
  constructor(parameter1, parameter2) {
    this.attribuut1 = parameter waarvan je de waarde wilt gebruiken;
   this.attribuut2 = parameter waarvan je de waarde wilt gebruiken;
  methodenaam() {
   // code die uitgevoerd moet worden
    return <waarde>; // alleen als er een waarde teruggegeven moet worden
```

```
class Bal {
 х;
 у;
 speedX;
 speedY;
 constructor(x, y, speedX, speedY) {
   this.x = x;
   this.y = y;
   this.speedX = speedX;
   this.speedY = speedY;
 }
 show() {
   fill(255, 100, 255);
   ellipse(this.x, this.y, 80, 80);
 }
 update() {
   this.x = this.x + this.speedX;
   this.y = this.y + this.speedY;
   // hier moet ook de code voor het kaatsen komen
   // . . .
 }
```

Een diagram praat vaak makkelijker

Een diagram praat vaak makkelijker

Een diagram praat vaak makkelijker

Appel

X
y
speed

constructor()
update()
show()

Dit is een klassendiagram

Objectdiagram

Soms wil je de toestand van objecten in een diagram zetten. Dat doe je zo:

appelA	: Appel
X	= 50
у	= 50
speed	= 2

appelB	: Appel
X	= 74
У	= 24
speed	= 4

appelC	: Appel
X	= 150
У	= 91
speed	= 5

Objectdiagram

Soms wil je de toestand van objecten in een diagram zetten. Dat doe je zo:

objectnaam: klassenaam

appelA	: Appel
X	= 50
у	= 50
speed	= 2

appelB	: Appel
Х	= 74
У	= 24
speed	= 4

appelC	: Appel
X	= 150
У	= 91
speed	= 5

in een objectdiagram zet je geen methodes

Appel
X
У
speed
punten
constructor()
update()
show()

 Appels hebben punten (bijv. +1)

Appel
X
У
speed
points
constructor()
update()
show()

RotteAppel
x
У
speed
points
constructor()
update()
show()

- Appels hebben punten (bijv. +1)
- Er komt af en toe een rotte appel voorbij. Deze heeft een minpunten (bijv. -1) en ziet er anders uit.
- Waar zitten de verschillen?

Appel
X
У
speed
points
constructor()
update()
show()

RotteAppel X y speed points constructor() update() show()

- Appels hebben punten (bijv. +1)
- Er komt af en toe een rotte appel voorbij. Deze heeft een minpunten (bijv. -1) en ziet er anders uit.
- Waar zitten de verschillen?

Een rotte appel wordt anders getekend.
Wordt geregeld in show().

show():

Appel

```
show() {
    noStroke();
    fill("red");
    rect(this.x, this.y, 20, 20);
}
```

RotteAppel

```
show() {
    noStroke();
    fill("brown");
    rect(this.x, this.y, 20, 20);
}
```

Appel
X
У
speed
points
constructor()
update()
show()

RotteAppel X y speed points constructor() update() show()

 Denk na: als een gewone appel altijd 1 punt is en een rotte appel altijd -1 punt, hoe zou je dat dan programmeren?

Mogelijke constructor:

Appel

constructor(x, y, speed, points) { this.x = x; this.y = y; this.speed = speed;

this.points = points;

RotteAppel

```
constructor(x, y, speed, points) {
    this.x = x;
    this.y = y;
    this.speed = speed;
    this.points = points;
}
```

Mogelijke constructor:

Appel

```
constructor(x, y, speed, points) {
   this.x = x;
   this.y = y;
   this.speed = speed;
   this.points = points;
}
```

MAAR: dat betekent dat je altijd een dezelfde waarde (1) voor de punten aan de constructor meegeeft:

```
var appelA = new Appel(200, -100, 3, 1);
var appelB = new Appel(400, -250, 2, 1);
var appelC = new Appel(600, -200, 6, 1);
```

Betere constructor:

Appel

RotteAppel

```
constructor(x, y, speed) {
    this.x = x;
    this.y = y;
    this.speed = speed;
    this.points = 1;
}

var appelA = new Appel(200, -100, 3);
var rotteAppelA = new RotteAppel(400, -250, 2);
var appelB = new Appel(600, -200, 6);
```

Betere constructor:

Appel

RotteAppel

```
constructor(x, y, speed) {
    this.x = x;
    this.y = y;
    this.speed = speed;
    this.points = 1;
}

var appelA = new Appel(200, -100, 3);
var rotteAppelA = new RotteAppel(400, -250, 2);
var appelB = new Appel(600, -200, 6);
```

De afspraken over de punten van de appels zit nu in de classes. Veel ongevoeliger voor fouten

Appel
X
У
speed
points
constructor()
update()
show()

RotteAppel x y speed points constructor() update() show()

 Denk na: als een gewone appel altijd 1 punt is en een rotte appel altijd -1 punt, hoe zou je dat dan programmeren?

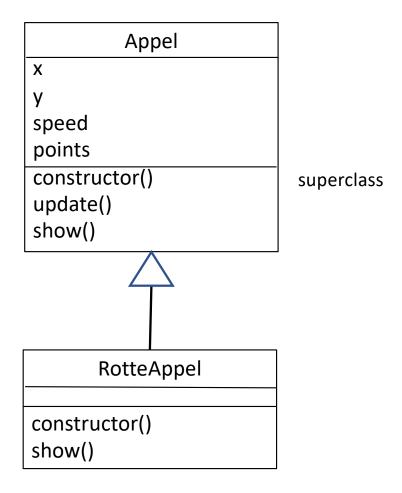
Dubbele code

- De klasse Appel heeft exact dezelfde attributen en methoden als de klasse RotteAppel, maar de methode show en de constructor zijn (een beetje) anders.
- In logisch opzicht is dit ook zo: een rotte appel is een 'speciaal soort' appel.
- Dubbele code is teveel werk
- Dubbele code is foutgevoelig

subclassing

Subclassing

- De klasse RotteAppel erft alle attributen en methoden van Mens
- De klasse RotteAppel heeft een eigen implementatie van de methode show(), en een eigen constructor

subclass

Subclassing in code – show()

```
class RotteAppel extends Appel {
// constructor komt nog
show() {
    noStroke();
    fill("red");
    rect(this.x, this.y, 20, 20);
    fill("brown");
    ellipse(this.x+10, this.y+10, 10, 10) RotteAppel
```

- Het keyword extends geeft aan dat een klasse een subklasse is
- RotteAppel heeft alle attributen en methoden van Appel.
- show() van 'overschaduwd' show() van Appel

Subclassing in code – show()

```
class RotteAppel extends Appel {
                                                    х;
  constructor(x, y, speed) {
                                                    у;
    this x = x;
    this.y = y;
    this.speed = speed;
    this points = -1;
  show() {
    noStroke();
    fill("red");
    rect(this.x, this.y, 20, 20);
    fill("brown");
    ellipse(this.x+10, this.y+10, 10, 10)
}
                                                   }
```

```
class Appel {
    x;
    y;
    speed;
    points;

constructor(x, y, speed) {
        this.x = x;
        this.y = y;
        this.speed = speed;
        this.points = 1;
    }

show() {
        noStroke();
        fill("red");
        rect(this.x, this.y, 20, 20);
}
```

Subclassing in code – show()

```
class RotteAppel extends Appel {
  constructor(x, y, speed) {
    this.x = x;
    this.y = y;
    this.speed = speed;
    this points = -1;
 show() {
    super.show();
    fill("brown");
    ellipse(this.x+10, this.y+10, 10, 10)
```

Subclassing in code – constructor

```
class RotteAppel extends Appel {
  constructor(x, y, speed) {
    this.x = x;
    this.y = y;
    this.speed = speed;
    this points = -1;
 show() {
    super.show();
    fill("brown");
    ellipse(this.x+10, this.y+10, 10, 10)
```

 De eerste drie regels van de constructor van RotteAppel komen letterlijk overeen met de constructor van Appel.

Subclassing in code – constructor

```
class RotteAppel extends Appel {
                                                 class Appel {
                                                  х;
  constructor(x, y, speed) {
                                                  у;
     this.x = x;
                                                  speed;
                                                  points;
     this.y = y;
     this.speed = speed;
                                                  constructor(x, y, speed) {
     this points = -1;
                                                    this x = x;
                                                    this.y = y;
                                                    this.speed = speed;
                                                    this.points = 1;
  show() {
     super.show();
                                                  show() {
     fill("brown");
                                                    noStroke();
                                                    fill("red");
     rect(this.x, this.y, 20, 20);
                                                    rect(this.x, this.y, 20, 20);
                                                 }
```

Subclassing in code – betere constructor

```
class RotteAppel extends Appel {
  constructor(x, y, speed) {
    super(x, y, speed) {
    super.spoints = -1;
  }
  show() {
    super.show();
    fill("brown");
    rect(this.x, this.y, 20, 20);
  }
}
```

```
class Appel {
  speed;
  points;
 constructor(x, y, speed) {
    this x = x;
   this.y = y;
   this.speed = speed;
   this.points = 1;
  show() {
   noStroke();
   fill("red");
    rect(this.x, this.y, 20, 20);
}
```

Subclassing in code – betere constructor

```
class RotteAppel extends Appel {
  constructor(x, y, speed) {
    super(x, y, speed)
    this.points = -1;
}

    Roept de constructor
    swan dewsuperclass aan.
    fill("brown");
    rect(this.x, this.y, 20, 20);
}
```

```
class Appel {
  х;
  у;
  speed;
  points;
  constructor(x, y, speed) {
    this x = x;
    this.y = y;
    this.speed = speed;
    this.points = 1;
  show() {
    noStroke();
    fill("red");
    rect(this.x, this.y, 20, 20);
```

Hoe definieer ik een subclass - superclass

```
class <Naam van de class> {
  attribuut1;
  attribuut2;
  constructor(parameter1, parameter2) {
   this.attribuut1 = parameter waarvan je de waarde wilt gebruiken;
   this.attribuut2 = parameter waarvan je de waarde wilt gebruiken;
 methodenaam() {
   // code die uitgevoerd moet worden
    return <waarde>; // alleen als er een waarde teruggegeven moet worden
```

Hoe definieer ik een subclass - subclass

```
class <Naam van de class> extends <Naam van superclass> {
  attribuut3; // specifieke attributen voor deze subclass
  attribuut4;
  // constructor heeft de parameters van de superconstructor, PLUS
  // de parameters die nodig zijn voor de constructie van de subclass
  constructor(parameter1, parameter2, parameter3, parameter4) {
   super(parameter1, parameter2);
   this.attribuut3 = parameter waarvan je de waarde wilt gebruiken;
   this.attribuut4 = parameter waarvan je de waarde wilt gebruiken;
  // methodes mogen een methode uit superclass overschrijven of helemaal nieuw zijn.
  methodenaam() {
   // code die uitgevoerd moet worden, gebruik evt. super. methodenaam() als je overschrijft.
   return <waarde>: // alleen als er een waarde teruggegeven moet worden
```

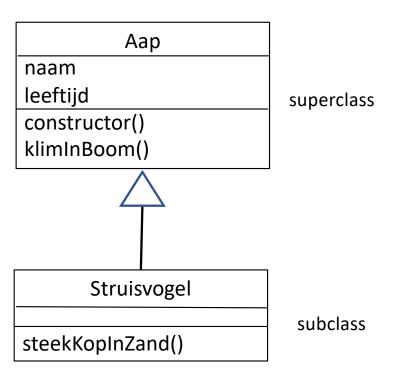


```
class Aap {
 naam;
 leeftijd;
  constructor(naam, leeftijd) {
    this.naam = naam;
   this.leeftijd = leeftijd;
  }
 maakGeluid() {
    console.log("HoeHoeHaHa");
 klimInBoom() {
    console.log(naam + "zit in de boom");
}
```

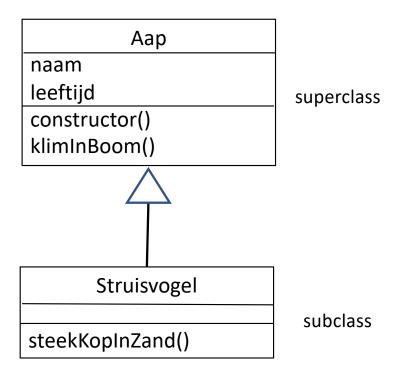
Dierentuin Hoe kun je hier een class hiërarchie van maken? class Struisvogel {

```
class Aap {
                                                         naam;
  naam;
                                                         leeftijd;
 leeftijd;
                                                         constructor(naam, leeftijd) {
  constructor(naam, leeftijd) {
                                                           this.naam = naam;
    this.naam = naam;
                                                           this.leeftijd = leeftijd;
    this.leeftijd = leeftijd;
                                                         }
 }
                                                         maakGeluid() {
 maakGeluid() {
                                                           console.log("Groaaaar");
    console.log("HoeHoeHaHa");
                                                         }
                                                         steekKopInZand() {
 klimInBoom() {
                                                           console(naam + "heeft de kop in het zand gestoken.);
    console.log(naam + " zit in de boom");
                                                       }
```

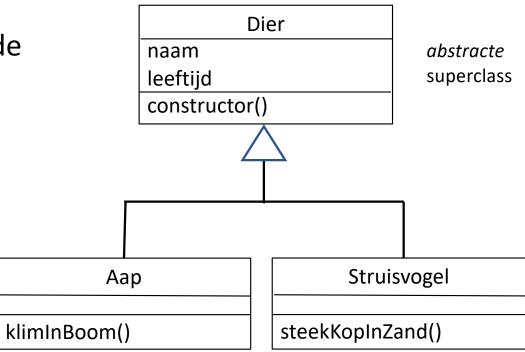

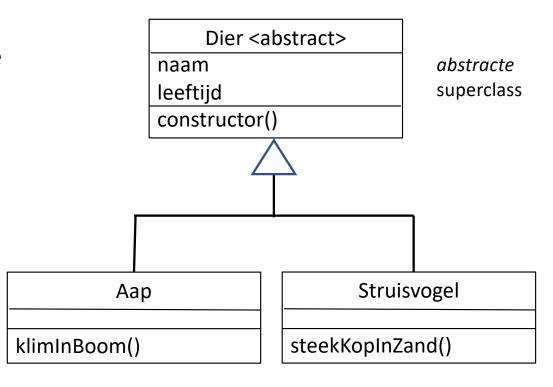
- Een struisvogel kan niet in een boom klimmen. Volgens het diagram wel
- Een struisvogel is ook helemaal geen speciaal soort aap.

• Het zijn wel allebei **dieren** uit de dierentuin en hebben daarom gedeelde eigenschappen.

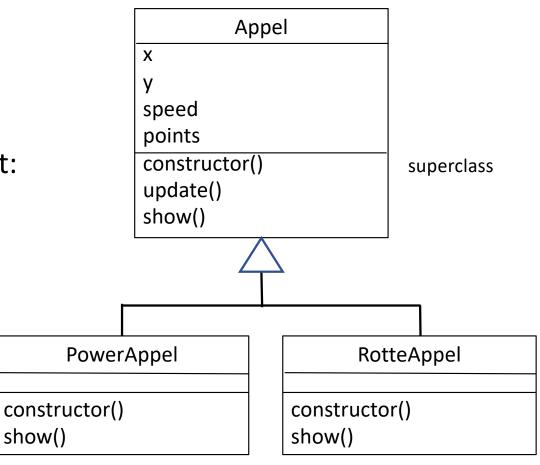

- Het zijn wel allebei dieren uit de dierentuin en hebben daarom gedeelde eigenschappen.
- In onze dierentuin hebben we echter alleen objecten van concrete dieren (Aap, Struisvogel, etc.), een objecten die alleen 'Dier' zijn.
- Een class die alleen bedoeld is om gedeelde eigenschappen in op te nemen maar niet bedoeld is om objecten van te maken, heet een abstracte klasse.

LET OP

• Een superclass met meerdere subclasses is **niet altijd** abstract: er komen nog steeds appelobjecten in het spel voor.

subclasses